

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 89/22
Λουξεμβούργο, 19 Μαΐου 2022

Απόφαση στην υπόθεση C-569/20
Spetsializirana prokuratura (Δίκη φυγόδικου)

Σε περίπτωση αδυναμίας εντοπισμού του, ο κατηγορούμενος μπορεί να δικαστεί και να καταδικαστεί ερήμην, αλλά δικαιούται, εν συνεχεία, να ζητήσει την επανάληψη της δίκης επί της ουσίας της υπόθεσης παρουσία του ιδίου

Το δικαίωμα αυτό μπορεί πάντως να μην αναγνωριστεί στον κατηγορούμενο αν σκοπίμως απέφυγε την κρίση του δικαστηρίου παρεμποδίζοντας τις αρχές να του παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη δίκη

Στη Βουλγαρία ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του IR, ο οποίος κατηγορήθηκε ότι μετείχε σε εγκληματική οργάνωση με σκοπό τη διάπραξη φορολογικών παραβάσεων που επισύρουν στερητικές της ελευθερίας ποινές. Ένα πρώτο κατηγορητήριο επιδόθηκε αυτοπροσώπως στον IR και ο ίδιος δήλωσε τη διεύθυνση επικοινωνίας του. Εντούτοις, κατά την έναρξη του ενώπιον του δικαστηρίου σταδίου της διαδικασίας, δεν κατέστη δυνατόν να εντοπιστεί εκεί, με αποτέλεσμα το Spetsializiran nakazatelen sad (ποινικό δικαστήριο ειδικών αρμοδιοτήτων, Βουλγαρία) να μην μπορέσει να τον κλητεύσει στην επ' ακροατηρίου συζήτηση. Εξάλλου, ο δικηγόρος που διορίστηκε αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο αυτό δεν ήλθε σε επαφή μαζί του. Επιπλέον, λόγω ελαττώματος του κατηγορητηρίου που είχε επιδοθεί στον IR, κηρύχθηκε άκυρο και, κατά συνέπεια, η διαδικασία περατώθηκε. Μετά τη σύνταξη νέου κατηγορητηρίου και την επανάληψη της διαδικασίας, ο IR αναζητήθηκε εκ νέου, χωρίς να καταστεί δυνατός ο εντοπισμός του. Το αιτούν δικαστήριο συνήγαγε τελικά ότι ο IR διέφυγε και ότι, υπό τις περιστάσεις αυτές, η υπόθεση μπορούσε να εκδικασθεί ερήμην.

Εντούτοις, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ορθή ενημέρωση του ενδιαφερομένου περί των διαδικαστικών εγγυήσεων που διαθέτει, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σε ποια περίπτωση από τις προβλεπόμενες στην οδηγία 2016/343¹ εμπίπτει η περίπτωση του IR, ο οποίος διέφυγε μετά την επίδοση του πρώτου κατηγορητηρίου και πριν από την έναρξη του ενώπιον του δικαστηρίου σταδίου της ποινικής διαδικασίας².

Το Δικαστήριο απαντά ότι τα άρθρα 8 και 9 της οδηγίας 2016/343 έχουν την έννοια ότι είναι δυνατόν να διεξαχθεί δίκη και, ενδεχομένως, να εκδοθεί καταδικαστική απόφαση ερήμην του κατηγορουμένου τον οποίο οι αρμόδιες εθνικές αρχές, παρά τις δέουσες προσπάθειες

¹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/343 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2016, για την ενίσχυση ορισμένων πτυχών του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2016, L 65, σ. 1).

² Ειδικότερα, το άρθρο 8 της οδηγίας 2016/343 αφορά το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του. Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι μια δίκη που μπορεί να οδηγήσει σε απόφαση για την ενοχή ή την αθωότητα του ενδιαφερομένου μπορεί να διεξαχθεί ερήμην αυτού, υπό τον όρο ότι ο τελευταίος έχει ενημερωθεί εγκαίρως σχετικά με τη δίκη και τις συνέπειες της μη παράστασης ή ότι ο ενδιαφερόμενος, αφού ενημερώθηκε για τη δίκη, εκπροσωπείται από εξουσιοδοτημένο δικηγόρο τον οποίο διόρισε ο ίδιος ή ο οποίος διορίστηκε από το κράτος. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 4, της οδηγίας, στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη έχουν ένα σύστημα που προβλέπει τη δυνατότητα διεξαγωγής δικών ερήμην του ενδιαφερομένου, αλλά δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 επειδή ο ενδιαφερόμενος δεν μπορεί να εντοπιστεί παρόλο που καταβλήθηκαν οι δέουσες προσπάθειες, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι είναι εντούτοις δυνατόν να ληφθεί απόφαση και να εκτελεστεί. Σε αυτή την περίπτωση τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν γνώση της απόφασης, ειδικότερα όταν συλλαμβάνονται, λαμβάνουν επίσης γνώση της δυνατότητας να προσβάλουν την απόφαση και του δικαιώματος να ζητήσουν νέα δίκη ή να ασκήσουν άλλο μέσο ένδικης προστασίας, σύμφωνα με το άρθρο 9 της ίδιας οδηγίας. Ειδικότερα, δυνάμει του εν λόγω άρθρου 9, οι ύποπτοι ή οι κατηγορούμενοι πρέπει να έχουν δικαίωμα σε νέα δίκη, στις περιπτώσεις που δεν παρίσταντο στη δίκη τους και δεν έχουν τηρηθεί οι όροι που προβλέπονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343.

που κατέβαλαν προς τούτο, αδυνατούν να εντοπίσουν και στον οποίο δεν κατόρθωσαν, λόγω της αδυναμίας εντοπισμού του, να παρέχουν ενημέρωση σχετικά με τη δίκη του. Πρέπει όμως, στην περίπτωση αυτή, ο κατηγορούμενος να έχει καταρχήν τη δυνατότητα, αφότου λάβει γνώση της καταδίκης του, να επικαλεστεί ευθέως το δικαίωμα που του απονέμει η εν λόγω οδηγία, ζητώντας την επανάληψη της δίκης ή ασκώντας ισοδύναμο μέσο ένδικης προστασίας που οδηγεί σε επανεξέταση της ουσίας της υπόθεσης παρουσία του ιδίου. Το Δικαστήριο διευκρινίζει πάντως ότι το δικαίωμα αυτό μπορεί να μην αναγνωριστεί στον κατηγορούμενο αν από ακριβείς και αντικειμενικές ενδείξεις προκύπτει ότι έλαβε επαρκείς πληροφορίες ώστε να γνωρίζει ότι επρόκειτο να διεξαχθεί δίκη εις βάρος του και, ενεργώντας σκοπίμως και με πρόθεση να αποφύγει την κρίση του δικαστηρίου, παρεμπόδισε τις αρχές να του παράσχουν επισήμως πληροφορίες σχετικά με τη δίκη.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι το άρθρο 8, παράγραφος 4, και το άρθρο 9 της οδηγίας 2016/343 πρέπει να θεωρηθούν ότι έχουν άμεσο αποτέλεσμα όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και το περιεχόμενο του δικαιώματος σε νέα δίκη. Το δικαίωμα αυτό επιφυλάσσεται στα πρόσωπα των οποίων η δίκη διεξάγεται ερήμην, ενώ συγχρόνως δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής. Αντιθέτως, η δυνατότητα που παρέχει η οδηγία 2016/343 στα κράτη μέλη να διεξάγουν, όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις του εν λόγω άρθρου 8, παράγραφος 2, ερήμην δίκη και να εκτελούν την απόφαση που θα εκδοθεί, χωρίς να προβλέπεται δικαίωμα σε νέα δίκη, στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο ενδιαφερόμενος, καίτοι ενημερώθηκε προσηκόντως, παραιτήθηκε οικειοθελώς και κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση από την άσκηση του δικαιώματος παράστασης στη δίκη του.

Η ερμηνεία αυτή εγγυάται την τήρηση του σκοπού της οδηγίας 2016/343, ο οποίος συνίσταται στην ενίσχυση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και στη συνακόλουθη ενίσχυση της εμπιστοσύνης κάθε κράτους μέλους στα συστήματα απονομής ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών, καθώς και στη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας, αποτρέποντας συγχρόνως το ενδεχόμενο πρόσωπο το οποίο παραιτήθηκε κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση από το δικαίωμα παράστασης στη δίκη του, καίτοι είχε ενημερωθεί σχετικά με τη δίκη, να δύναται να αξιώσει, μετά την έκδοση ερήμην καταδικαστικής απόφασης, τη διεξαγωγή νέας δίκης και, ως εκ τούτου, να παρακωλύσει καταχρηστικά την αποτελεσματικότητα της ποινικής δίωξης καθώς και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με τη δίκη και τις συνέπειες της μη παράστασης, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι **εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει αν έχει εκδοθεί επίσημο έγγραφο υπόψιν του ενδιαφερομένου που να μνημονεύει κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης και, σε περίπτωση μη εκπροσωπήσεως από εξουσιοδοτημένο δικηγόρο, τις συνέπειες της ενδεχόμενης μη παράστασης.** Εξάλλου, στο εν λόγω δικαστήριο απόκειται να εξακριβώσει **αν το έγγραφο αυτό κοινοποιήθηκε εγκαίρως ούτως ώστε ο ενδιαφερόμενος να είναι σε θέση να προετοιμάσει επωφελώς την υπεράσπισή του, αν αποφασίσει να μετάσχει στη δίκη.**

Όσον αφορά, ειδικότερα, τους κατηγορούμενους που διέφυγαν, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η οδηγία 2016/343 **αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία αποκλείει το δικαίωμα σε νέα δίκη για τον λόγο και μόνον ότι ο ενδιαφερόμενος διέφυγε και οι αρχές δεν κατόρθωσαν να τον εντοπίσουν.** Μόνον όταν από ακριβείς και αντικειμενικές ενδείξεις προκύπτει ότι ο ενδιαφερόμενος, μολονότι έχει ενημερωθεί επισήμως ότι κατηγορείται για την τέλεση ποινικού αδικήματος, ούτως ώστε να γνωρίζει ότι επρόκειτο να διεξαχθεί δίκη εις βάρος του, ενεργεί εσκεμμένως κατά τρόπο που κατατείνει στο να μην καταστεί δυνατόν να λάβει επισήμως τις σχετικές με την ημερομηνία και τον τόπο διεξαγωγής της δίκης πληροφορίες, μπορεί να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό ενημερώθηκε σχετικά με τη δίκη και ότι παραιτήθηκε οικειοθελώς και κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση από την άσκηση του δικαιώματος παράστασης στη δίκη του, κατάσταση η οποία εμπίπτει στην περίπτωση του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2016/343³. Η ύπαρξη τέτοιων ακριβών και αντικειμενικών ενδείξεων μπορεί, μεταξύ

³ Υπό την επιφύλαξη των ειδικών αναγκών των ευάλωτων προσώπων που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 42 και 43 της οδηγίας 2016/343.

άλλων, να διαπιστωθεί όταν το εν λόγω πρόσωπο έχει δηλώσει οικειοθελώς εσφαλμένη διεύθυνση στις αρμόδιες για ποινικές υποθέσεις εθνικές αρχές ή δεν εντοπίζεται πλέον στη διεύθυνση την οποία είχε δηλώσει. Εξάλλου, προκειμένου να εξεταστεί κατά πόσον οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν στον ενδιαφερόμενο είναι επαρκείς, ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να αποδίδεται και στη δέουσα προσπάθεια που καταβάλλουν οι δημόσιες αρχές για να ενημερώσουν τον ενδιαφερόμενο και στη δέουσα προσπάθεια που καταβάλλει ο τελευταίος προκειμένου να λάβει τις εν λόγω πληροφορίες.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει επιπλέον ότι η ερμηνεία αυτή είναι συμβατή με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το οποίο κατοχυρώνεται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582